

Mag ik buiten spelen?

een publicatie die goesting
geeft in buiten spelen

Jeugddienst Provincie Antwerpen

PROVINCIE
ANTWERPEN

Inhoudstafel

Pagina 3Voorwoord

Pagina 4Ga toch buiten spelen!

Pagina 6Kinderen spelen overal.

Pagina 8Speel eens in een provinciaal domein.

Pagina 10Is openbare ruimte ook speelruimte?

Pagina 12Speelweefsel

Pagina 13Ik zit in 't groen en ik hou van ... avontuurlijke speelruimte!

Redactiesecretariaat:

Provinciale Jeugddienst

Boomgaardstraat 22

2600 Berchem

T 03 240 55 66 F 03 240 55 79

jeugd@admin.provant.be

www.provant.be/jeugd

Redactie:

Tim Uten, Hans Vannuffelen, Catherine Nelissen, Joke Verschueren

We danken ook Wim Seghers en Michel Gerrits (stad Antwerpen), Francis Vaningelgem (Onderzoekscentrum Kind en Samenleving), Liv Colonne (coördinator Brede School Tielt), Jessica Minten (Provinciale Groendomeinen regio Antwerpen) en de kinderen van de Schranshoeve voor hun mooie tekeningen.

We maakten gebruik van kinderuitspraken uit het verslagboek en de filmpjes (gemaakt door Jekino vzw) van het colloquium buitenspelen, een organisatie van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd.

D/2010/0180/27

Voorwoord

Kinderen spelen, en als het even kan, spelen ze graag buiten. Op die manier kunnen ze niet alleen hun soms onuitputtelijke energie kwijt, zo leren ze ook belangrijke vaardigheden. Maar voor heel wat kinderen in onze huidige samenleving is regelmatig buiten spelen niet meer vanzelfsprekend. Er is niet alleen letterlijk te weinig ruimte om te spelen, ook in de hoofden van volwassenen is er soms een gebrek aan ruimte. Want natuurlijk maken kinderen lawaai als ze spelen of gebruiken ze voorwerpen en materialen op een andere manier dan ze bedoeld zijn.

Voor mij zijn spelende kinderen net een teken van harmonie in een buurt of straat, het getuigt van een veilige en ontspannen sfeer en het brengt leven in de brouwerij. Niet zelden zijn kinderen die samen spelen een aanleiding voor contacten tussen volwassenen. Het belang van buiten spelen kan volgens mij moeilijk overschat worden, ik pleit dan ook overtuigd mee voor voldoende ruimte (zowel fysiek als psychisch).

Buiten spelen mogelijk maken, overstijgt alleszins ook het beleidsdomein jeugd. Er zijn namelijk linken te leggen met heel wat andere beleidsthema's: mobiliteit, ruimtelijke planning, sport, natuur en milieu, gezondheid, ... Om echt het roer om te gooien, zullen we de krachten moeten bundelen en van 'buiten spelen' een gezamenlijk thema maken. De jeugddienst en ik hopen met deze publicatie, maar ook met andere acties, mee het voortouw te nemen en het thema op de agenda te zetten.

De publicatie die je nu in handen hebt, wil buiten spelen zo veel mogelijk stimuleren. We concretiseren waarom het voor kinderen belangrijk is en tonen met cijfers aan dat er heel wat minder buiten gespeeld wordt dan 25 jaar geleden. Daarnaast gaan we op zoek naar manieren om buiten spelen vanuit verschillende (beleids-)terreinen mogelijk te maken. Termen als speelweefsel of acties zoals www.goegespeeld.be worden toegelicht.

Het belang van kindvriendelijke openbare ruimte loopt als een rode draad doorheen de teksten, omdat ik denk we dat vooral daarin nog flinke stappen vooruit kunnen zetten. Kinderen spelen immers altijd en overal, er zullen niet veel mensen met kinderen, neefjes of buurmeisjes dit ontkennen. Laat ons dan ook de ruimte inrichten op zo 'n manier dat er rekening gehouden wordt met deze realiteit.

Hopelijk heb je na het lezen van deze publicatie zin gekregen om er zelf mee werk van te maken. Ik wens je alvast veel inspiratie toe!

Inga Verhaert
Gedeputeerde voor jeugd

Ga toch buiten spelen!

Wat herinner je je nog van de eindeloze zomers uit je kindertijd? Een kamp bouwen in een bos of op een braakliggend terrein, een zoektocht waarbij de eerste groep voorop ging en een traject uitstippelde voor de tweede groep (zonder volwassen begeleiding), verstopperdje spelen op straat bij valavond, gaan zwemmen in de vijver (zonder redders) 5 kilometer verder waar je eerst met de fiets naar toe reed, ... Allemaal nostalgische herinneringen die op gepaste tijden verteld worden. Al deze verhalen getuigen van de vrijheid die je als kind kreeg. En allemaal getuigen ze van voldoende beschikbare ruimte waar je als kind je ding kon doen.

Natuurlijk zijn de tijden veranderd. Maar zijn die veranderingen dan zo fundamenteel dat we dezelfde vrijheid en ruimte aan de kinderen en jongeren van nu moeten ontzeggen? Want laat ons eerlijk zijn, zie jij je eigen kinderen of de buurkinderen regelmatig iets uit bovenstaande lijst doen?

* Tijd voor een onderzoek

In opdracht van de Vlaamse overheid werd in 2008 een onderzoek gevoerd dat moest nagaan hoe erg het nu gesteld was met het buitenspelen en wat mogelijke verklaringen zijn voor het gewijzigde buitenspeelgedrag*. Want hoewel vele actoren aanvoelden dat buitenspelen veel minder vanzelfsprekend was geworden, ontbrak het nodige cijfermateriaal om deze tendens te duiden. Het onderzoek werd uitgevoerd door K.U.Leuven en het onderzoekcentrum Kind en Samenleving. Op basis van observaties, een bevraging bij meer dan 2.000 kinderen en een literatuurstudie werd een beeld geschetst van het buitenspelen anno 2008.

Om de vergelijking tussen vroeger en nu en van verschillende wijken mogelijk te maken, werd de 'speelindex' ontwikkeld. Deze speelindex vergelijkt het aantal geobserveerde spelende kinderen in een wijk met het aantal kinderen dat er woont. De index leert ons dat het aantal kinderen dat buiten speelt in het publieke domein op 25 jaar tijd gehalveerd is. Dit geldt voor alle leeftijden voor zowel jongens als meisjes, en er zijn geen wijken of buurten die hieraan ontsnappen. Binnen deze algemene vaststelling zijn er nog twee accenten te leggen: de creatieve spelvormen zijn het meest onderhevig aan deze daling, en het gebruik van bos en weide loopt het sterkst terug.

Precieze oorzaken hiervan zijn niet zo gemakkelijk te achterhalen. Het gebrek aan ruimte speelt zeker een rol maar verklaart lang niet alles. Ook de inplanting van publieke ruimtes, het algemeen onveiligheidsgevoel, het feit of er andere kinderen in de buurt wonen en het vaak drukke schema van kinderen zijn aspecten die een rol spelen. Vast staat dat kinderen alleszins niet minder geïnteresseerd zijn om buiten te spelen. De helft van de kinderen zegt vaak in de tuin te spelen; een vierde zegt vaak in het publieke domein te spelen.

* Is buiten spelen gezond?

Weinigen zullen eraan twijfelen: buiten spelen is gezond voor kinderen en jongeren. Ook in het onderzoek wordt uitgegaan van het idee dat buiten spelen op een heel aantal gebieden belangrijk is voor kinderen, er is echter te weinig cijfermateriaal om dit ook echt hard te maken. Maar we baseren ons alvast op een aantal veronderstellingen.

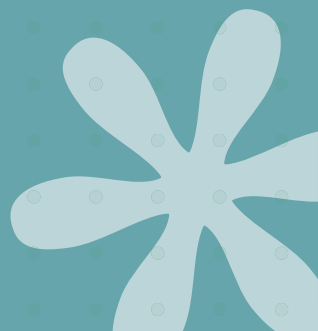
Kinderen die buiten spelen zijn vaak in beweging. Uit het onderzoek blijkt zelfs dat de spelvormen met aandacht voor beweging zijn toegenomen. Meer lichaamsbeweging draagt bij tot een goede fysieke ontwikkeling, tot een betere gezondheid en dus tot meer tevreden kinderen. Kinderen spelen per definitie ook samen met andere kinderen, vaak zonder onmiddellijk toezicht van een volwassene. Hierdoor ontwikkelen ze sociale vaardigheden, leren ze hun problemen zelf op te lossen en worden ze aangezet om zelfstandig hun spel te organiseren. Met andere woorden hun organisatievaardigheid en zin voor initiatief wordt aangesproken. Tot slot komt ook de ruimtelijke oriëntatie en een kennismaking met de natuur de ontwikkeling van kinderen ten goede.

Kortom, zelfs zonder harde cijfers voelt iedereen aan dat buiten spelen een belangrijke meerwaarde geeft aan het kind-zijn. Als dan uit cijfers blijkt dat kinderen steeds minder buiten spelen, en al helemaal niet buiten de context van de eigen veilige tuin, dan is er werk aan de winkel. Het onderzoek schuift alvast een aantal beleidsaanbevelingen naar voor. Maar het promoten van buiten spelen is een taak voor iedereen. Daarom sluiten we af met de titel waarmee we dit artikel begonnen zijn: "Ga toch buiten spelen!"

** Het volledig onderzoeksrapport is te downloaden via www.sociaalcultureel.be of www.k-s.be*

“Ik speel vanalles: tikkertje van verhoog, of verstoppentje in de struiken. Oh nee, mijn botten zijn vuil”

Kinderen spelen overal!

In hoeden van volwassen staat goed ingerichte ruimte met een speeltuinachtig karakter vaak centraal als het over buiten spelen gaat. Deze plaatsen zijn zeker zinvol en zetten kinderen aan tot spelen, maar hebben kinderen genoeg aan enkel deze duidelijk afgelijnde ruimten? Het antwoord is nee. Ook hand in hand op weg naar school, op de parking voor het jeugd- of sportlokaal of thuis voor de deur spelen kinderen. Ze hebben immers geen aan-uitknop voor spelen. Vooral jonge kinderen hebben een eigen idee over gevaar en reageren al eens impulsief. Toezicht en begeleiding is dan ook nodig. Maar onderschat kinderen niet. Je moet hen wijzen op mogelijke risico's, maar verbied niet te veel. Kinderen moeten ook de kans krijgen om er op eigen houtje op uit te trekken. Want voor we het weten, houden we kinderen teveel bij het handje.

* dus ook op het plein, de straat of ...

Dat wil zeggen dat er al van bij de inrichting van een plein, straat of een verkaveling rekening moet gehouden worden met kinderen. Maar wat kan kindvriendelijke ruimtelijke ordening in de praktijk betekenen? Het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving werkte intensief rond dit thema en kwam tot volgende vuistregels:

beleefbaarheid

Er moet iets te beleven zijn voor kinderen: een gezellig plein om tikkertje te spelen, een sportveld met 2 bomen die als goal kunnen dienen of een fontein die lijkt op een walvis.

speelsheid en bespeelbaarheid

Dit is voor kinderen een belangrijk criterium. De organisatie en vormgeving van de publieke ruimte kan speels gedrag afremmen of net uitlokken. Kinderen gaan op zoek naar spelprikkelers en kunnen die op verschillende manieren vinden: groenvoorzieningen (rododendrons waarin je een kamp kan maken), straatmeubilair (een zitmuurtje waarop je ook kan lopen of afglijden), niveaverschillen of grondafwerking (hellingen, trapjes, een putdeksel).

veiligheid

Veiligheid blijft een belangrijke randvoorwaarde voor kindvriendelijke woonomgevingen. Ouders zullen hun kinderen immers pas toelaten om op straat of een plein te spelen als de situatie veilig is. Veiligheid omvat zowel verkeersveiligheid als sociale veiligheid.

“Ik vind dat ze niet zo veel vuil op straat mogen gooien, want de straten liggen altijd vuil op straat.”

* Maar mag dat wel van de grote mensen?

Buiten spelen is echter niet enkel een kwestie van voldoende ruimte. Ook waar de buitenruimte voldoende prikkels biedt en veilig is, kun je vaststellen dat er niet veel buiten wordt gespeeld. We merken dat het speelklimaat (ofwel 'hoe staan grote mensen tegenover buiten spelen') een stevige verandering heeft ondergaan. Waar 20 jaar geleden nog iedereen op straat mocht spelen, is dat nu veel minder vanzelfsprekend geworden. Gelukkig zien we langzaam een kentering. Een aantal stevige sensibiliseringsacties hebben hierin zeker een belangrijke rol gespeeld. Dit zijn een aantal voorbeelden:

De **BuitenSpeelDag**: al verschillende jaren een hoogdag voor het buiten spelen. Het is ook een prima gangmaker voor een breder speelbeleid. (www.buitenspeeldag.be)

Speelstraten hebben ook een belangrijke sensibiliseerwaarde.

De praktijk wijst uit dat **buurtdynamiek** en het lokale sociaal weefsel hierdoor een echte boost kan krijgen. Hoe je zo'n speelstraat kunt organiseren vind je terug in onze publicatie. (www.provant.be/jeugd)

Sinds 2009 is er vanuit het jeugdwerk een stevige sensibiliseringsactie gestart onder de naam **Goe Gespeeld!** Goe Gespeeld! geeft een pak tips en informatie over: ruimte om te spelen, het belang van beweging, spelen in georganiseerd en niet-georganiseerd verband, avontuur, spelen in 't groen, risico's, tolerantie en vuile speelkieren. Verder wil Goe Gespeeld! gemeentelijke jeugdleden stimuleren om het plaatselijk beleid te adviseren over ruimte om te spelen. Dergelijke acties zetten de toon en zijn inspirerend voor iedereen. Meer info over deze actie en achtergrondinformatie over positieve beeldvorming van buiten spelen vind je op www.goegespeeld.be

tekening, Joerie, 5 jaar

7

“Soms mogen we niet buitenspelen als het regent. We mogen in de tuin, want op straat is het te gevaarlijk, we kunnen niet naar het speeltuintje, want de auto's rijden te rap”

Speel eens in een provinciaal domein

De provinciale domeinen zijn stuk voor stuk bijzondere plekken. Dagelijks komen vele duizenden bezoekers hier zuurstof en energie bijtanken. De ideale groene speeltuin voor jong en oud. Elk van de parken en domeinen heeft een eigen karakter, een eigen gelaat en eigen troeven. Enkele vallen bijzonder op voor hun extra aandacht voor speelmogelijkheden voor kinderen en jongeren. Dit zowel bij het tot stand komen als tijdens de beleving zelf. Grijp tijdens een mooie lentedag zeker eens de kans om ze te ontdekken.

Groendomeinen

- 1 Arboretum Kalmthout
- 2 Broek De Naeyer
- 3 d'Ursel
- 4 Neteland
- 5 Pulhof
- 6 Hoge Mouw
- 7 Kesselse Heide
- 8 Prinsenspark
- 9 Vrieselhof
- 10 Hertberg
- 11 Averegeten
- 12 Rivierenhof
- 13 Vrijbroekpark
- 14 Hof van Leysen

6 Hoge Mouw
8 Prinsenspark
Zilvermeer

11 Averegten
10 Hertberg

- Speelbos
- Speeltuin
- Recreatiedomeinen

Een ruimtemobiel voor kinderparticipatie

Sinds 2004 is de provinciale jeugddienst in het bezit van de ruimtemobiel. Het is een kar met speelse opdrachten die de kinderen mogen uitvoeren waardoor hun mening over de infrastructuur duidelijk wordt. Ingrediënten voor een goed verloop zijn een handleiding, een begeleider, een observator en de avonturen van de kinderen. De ruimtemobiel is intensief gebruikt in een aantal provinciale domeinen. Het kleine Antwerpse parkje Hof van Leysen is er daar één van.

Aanbeveling bij het Hof van Leysen was dat het een jeugdig en divers karakter heeft. Om dit zo veel mogelijk te behouden zullen er in 2010 werken worden uitgevoerd in de ervarings-
tuin.

“

Ja, ik speel ook op de computer, maar ik speel liever buiten. Mogen wij verder spelen?”

Is openbare ruimte ook speelruimte?

Het is een open deur intrappen maar de ruimte waarin kinderen (en jongeren) mogen spelen en zich uitleven wordt alsnog kleiner. De braakliggende stukjes grond, weiden en bossen in de buurt geraken stilaan volgebouwd. De pleintjes en straten waar vroeger veilig op gespeeld kon worden, zijn ondertussen ook bijna nergens nog bespeelbaar. In die context is het steeds belangrijker dat elke gemeente over voldoende kwalitatieve openbare bespeelbare ruimte beschikt.

* Taak van de gemeente

Dankzij de expliciete aandacht voor jeugdruimte binnen het decreet lokaal jeugdbeleid, zijn veel gemeenten bewust bezig met speelruimte. In de meeste jeugdbeleidsplannen vind je dan ook de nodige informatie en acties terug. Ook de regelgeving rond de veiligheid van speelterreinen zorgde in het verleden voor meer belangstelling bij de gemeentebesturen. De dikwijls verouderde speelterreinen werden op een paar jaren tijd hersteld of vervangen, en er werd her en der al werk gemaakt van nieuwe projecten.

Goede voorbeelden zijn projecten waarbij de inplanting en/of inrichting van een speeltuin tot stand kwam met inspraak en participatie van de buurt en de kinderen zelf. Projecten waarbij de keuze van de speeltoestellen klopte in het volledige plaatje van voldoende groen, natuurlijke speelelementen ...

De meeste gemeenten voorzien dus wel degelijk openbare speelterreinen op hun grondgebied en niet zelden gaat er bij een nieuwe inrichting een inspraaktraject aan vooraf.

Maar is er daarmee genoeg speelruimte voor kinderen?

Wij vermoeden van niet, en gaan daarom op zoek naar manieren waarop gemeenten werk kunnen maken van meer bespeelbare ruimte.

* Uitdagingen voor de toekomst

Een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst is zo veel mogelijk de beschikbare ruimte behouden en waar mogelijk nieuwe ruimte creëren.

Verkavelingsvoorschriften

Een gemeente bepaalt grotendeels zelf wat ze met de beschikbare ruimte in de gemeente doet. Het is goed om bij nieuwe verkavelingen en bouwprojecten in de gemeente de nodige openbare ruimte te vrijwaren. De jeugddienst van de stad Antwerpen hanteert in zijn adviezen inzake verkavelingen en stadsontwikkelingsprojecten de richtlijn om 3% van de ruimte als speelruimte voor te behouden. Het is een richtlijn want, net zoals in Nederland, lijkt het niet realistisch om daar een echte norm of wet van te maken.

Recreatief medegebruik

Recreatief medegebruik is het openstellen van privaat en afgesloten plaatsen voor kinderen en jongeren. Bijvoorbeeld de parking van de supermarkt is op zondag vrij en kan dan gebruikt worden om te skaten. Dit wordt echter slechts zelden met succes in de praktijk gebruikt. Belangrijkste reden is waarschijnlijk dat het niet afdwingbaar is en dus afhangt van de goodwill van de eigenaar.

Vooraf schoolinfrastructuur leent zich perfect om in de vrije tijd door kinderen en jongeren gebruikt te worden. Het project brede school, een initiatief van het steunpunt gelijke kansen onderwijs, bevestigt de visie dat een school (en zijn infrastructuur) breder moet ingezet worden dan binnen het kader van de onderwijsopdracht.

Toch blijft het een uitdaging om voor elke situatie te bekijken wat er mogelijk is en eigenaars te overtuigen om ruimte (tijdelijk) ter beschikking te stellen.

Er bestaan nog niet veel concrete voorbeelden van recreatief medegebruik. Het gebrek aan een wettelijk kader en positieve voorbeelden en heel wat praktische bezwaren maken het initiatiefnemers moeilijk. Toch merkt het expertisecentrum brede school dat er meer openheid is om concrete vragen te bekijken. Dat is een lichtpuntje in het duister voor iedereen die probeert school- en andere infrastructuur toegankelijk te krijgen voor spelende kinderen en jongeren. Meer info op www.bredeschool.be en www.bredeschooltelt.be

Speel- en sportinfrastructuur

Naast openbare spelterreinen beschikken de meeste gemeenten ook over openbare sportinfrastructuur. In de praktijk liggen deze terreinen soms naast elkaar of zijn ze geïntegreerd tot één groot openbaar speel- en sportterrein. De grens tussen spelen en sporten is soms erg dun, want is skaten nu spelen of sporten? Voor de gebruiker maakt het geen verschil, voor het beleid vaak nog wel want het gaat om verschillende administratieve diensten, budgetten en politiek verantwoordelijken. Vanuit de bezorgdheid dat er voldoende ruimte moet zijn voor kinderen en jongeren om te spelen en te sporten, is het belangrijk dat dit thema als één geheel wordt bekeken en aangepakt. Een goede afstemming van en samenwerking tussen beide beleidsdomeinen is een voorwaarde om in de toekomst zowel het aantal als de kwaliteit van de terreinen te verbeteren. Vanuit de jeugdsector kunnen we alvast heel wat expertise inzake procesplanning, inspraak en participatie van de doelgroep inbrengen.

Jeugdparagraaf als ‘middel’ om openbare ruimte kindvriendelijker te maken

De jeugdparagraaf is een instrument om de jeugdvriendelijkheid van beleidsbeslissingen en de participatie van jeugd in het beleidsproces te bewaken. In essentie is het letterlijk een paragraaf in beleidsbeslissingen, waarin de opmerkingen van jeugddienst, jeugdraad en/of individuele kinderen en jongeren en de reactie van het gemeentebestuur daarop worden vermeld.

Door ontwerpers van openbaar domein (straten, pleinen, openbare gebouwen) te laten stilstaan bij de kindvriendelijkheid en de speelkwaliteit van hun ontwerp, realiseer je niet enkel jeugdvriendelijkere infrastructuur. Je werkt op deze manier ook aan een mentaliteitsverandering bij de ontwerpers.

Een positief gevolg van de jeugdparagraaf is de gestegen inspraak en participatie van kinderen en jongeren bij het ontwerpen van zo'n stukje openbaar domein (de heraanleg van straten, pleinen of de inrichting van verkavelingen).

Binnen de stad Antwerpen past men al vele jaren de jeugdparagraaf toe. Daarnaast is er ook een nauwe samenwerking tussen de jeugddienst, de ontwerpers en ruimtelijke planner in de vorm van overleg, vorming en informatie-uitwisseling.

tekening, Thomas, 5 jaar

Speelweefsel

"Een speelweefsel is een samenhangend geheel van plekken en verbindingen die belangrijk zijn voor kinderen en jongeren". (www.speelweefsel.be)

Kinderen en jongeren spelen altijd en overal. Als ze een zebra-pad oversteken, springen ze van witte streep op witte streep, want de rest is 'water'. Ze verstoppelen zich achter een brievenbus om je daarna te doen schrikken. Je kent vast nog duizenden andere voorbeelden. Daarnaast zijn er de vele formele (speel- en sportterreinen) en informele (braakliggende stukken grond, een parkje of speelbos) speelplekken voor kinderen en jongeren. Een speelweefsel combineert beide vormen van speelruimte en de verbindingen daartussen tot een geheel.

De term speelweefsel wordt stilaan gemeengoed. Het is een sterk instrument om bewust te gaan werken rond het voorzien van een kindvriendelijke en speelse omgeving. Er bestaan al enkele voorbeelden van gemeenten en steden die een speelweefsel in kaart brachten en op basis daarvan nieuwe acties rond speelruimte opzetten. Het 'speelpad' in Wijnegem is zo'n mooi voorbeeld in onze eigen provincie.

Maar een speelweefsel kan/moet meer zijn dan het voorzien van extra speelelementen in de verbindingen tussen verschillende speelplekken. Eigenlijk gaat het ook over het voorzien van voldoende jeugd vriendelijke openbare ruimte, dus met voldoende speelaanleidingen zodat kinderen en jongeren zich op een plezierige manier kunnen bewegen doorheen die open ruimte. Dit is eerder een filosofie dan wel exacte wetenschap en heeft dus vooral te maken met de inleving die inrichters van openbare ruimte aan de dag kunnen leggen.

“Mijn naam is Ember
en wij zijn in het
jeugdhuis grabbelpas.
Als ik buitenspeel, dan
speel ik graag op hoge
dingen. Ik speel heel
veel buiten met mijn
vrienden van de straat.
Als je buitenspeelt dan
krijg je het vanzelf
warm..”

Ik zit in 't groen en ik hou van ... avontuurlijke speelruimte!

De huidige generatie kinderen wordt weleens de 'webgeneratie' genoemd. Kinderen zitten vandaag de dag meer dan ooit voor het computer- en TV-scherm, ze komen minder buiten dan vroeger en raken op die manier wat vervreemd van de natuur rondom hen. Weten kinderen trouwens nog écht wat natuur is? Voor heel wat kinderen is natuur een abstract begrip geworden. De natuur komt ter sprake tijdens de lessen op school wanneer het gaat over de milieuproblemen, de opwarming van de aarde ...

Waarom is spelen in de natuur belangrijk?

Spelen in en mét de natuur draagt bij tot een gezonde ontwikkeling van kinderen, dit zowel op emotioneel, intellectueel als sociaal vlak. Een kamp bouwen, verstoppertje spelen, steentjes ketsen in een plas water, in bomen klimmen ... het zijn allemaal speelse activiteiten waardoor kinderen al doende leren met elkaar en de natuur om te gaan. Het is als het ware een ideaal laboratorium waarin ze allerlei zaken blijven ontdekken.

En... actie!

Kinderen willen overal spelen, dat is het uitgangspunt waar je van moet vertrekken. Om ervoor te zorgen dat kinderen meer in en mét de natuur gaan spelen is dus gelukkig niet veel nodig. Het is wel belangrijk dat het aantrekkelijk voorgesteld

wordt en dat kinderen uitgedaagd worden om te spelen.

Sta eens stil bij wat kinderen aanspreekt, of beter nog: ga naar het park en observeer hoe kinderen spelen, welke natuurelementen tot spel uitnodigen, vraag hen wat ze leuk vinden en waarom. Lopen, springen, klimmen, kampen bouwen of dammen in kabbelende beekjes ... het zijn activiteiten die kinderen vaak erg plezierig vinden. Deze zaken moet je ontdekken in de struiken, bosjes en weilanden. Als we het spelen in en met de natuur aantrekkelijker willen maken, dan moeten we daar dus op mikken.

Dit zijn alvast een aantal voorbeelden van aanpassingen in de natuur waardoor kinderen uitgenodigd worden om te spelen:

- een zandheuvel waarop kinderen kunnen rennen, glijden, klauteren ...
- voldoende (veilige) lage begroeiing waar kinderen zich achter kunnen verstoppen, in kunnen klimmen of allerlei insecten kunnen ontdekken ...
- een stevige klimboom is een topattractie voor de echte durvers en biedt een schuilplek voor een hevige regenbui of de zon die te hard brandt ...
- hier en daar wat houtblokken of boomstammen zijn ideale natuurelementen waarop kinderen hun evenwicht kunnen oefenen, ze kunnen gebruikt worden om gezellig samen te zitten of als onderdeel van een kamp.
- een beekje of kleine vijver trekt kinderen sterk aan. Met een aantal dikke stenen of boomstammen heb je ineens een heus hindernissenparcours.
- zand is ook altijd een aantrekkingspool, met een beetje water en wat oude potten worden prachtige kastelen te

voorschijn getoverd!

- kinderen zijn ook verzot op dieren en dit hoeft niet veel plaats te eisen. Een paar loslopende kippen, eenden en konijnen kunnen al heel wat plezier brengen.

Meer leuke en inspirerende voorbeelden kan je vinden bij onze noorderburen via www.springzaad.nl.

Brochure 'Speelzones in de Voorkempen'

Spelen in het bos of andere natuurlijke plekjes is leuk en spannend. In een aangeduide speelzone kan het allemaal: kampen bouwen, hollen, ravotten ... Speelzones zijn afgebakende delen van bossen of natuurgebieden waar vrij gespeeld mag worden. Je herkent ze aan de pictogrammen met onderschrift 'Speelzone' die aan de rand van de zones staan. Omdat speelzones meestal in bossen liggen, spreekt men ook vaak van speelbossen.

Samen met de Vereniging voor Bos in Vlaanderen bracht het Regionaal Landschap de Voorkempen alle speelzones in de Voorkempen in kaart en zorgde er voor dat er in elke gemeente (van de Voorkempen) minstens één speelzone is. Er zijn 26 nieuwe speelzones aangeduid, dat brengt het totaal op 52 speelzones.

Alle speelzones werden, samen met de nodige uitleg, samengebracht in een handige brochure. Deze brochure is mogelijk nog te verkrijgen via de gemeentelijke jeugddienst of kan je opvragen bij het Regionaal Landschap de Voorkempen. www.rldevoorkempen.be

"Ik ga veel naar buiten omdat ik van mijn mama en papa moet ik elke dag minstens een keer buiten moet geweest zijn."

“

“Ik zou graag willen dat er in onze straat geen auto komt, dat dat niet mag van de politie”

Departement Onderwijs, Veiligheid en Jeugd
Jeugddienst

Koningin Elisabethlei 22 | 2018 Antwerpen | T 03 240 55 66
jeugd@admin.provant.be | www.provant.be/jeugd